

Sociálne kompetencie samospráv

(15.08.2014; Televízna stanica Bratislava; Beseda o piatej; 17.00; por. 1/1; Alexandra Važanová)

Alexandra Važanová, moderátorka:

"Chudoba a sociálna odkázanosť sa týka aj **Bratislavy**. A to aj napriek tomu, že naša metropola je najbohatším mestom Slovenska. Dopyt po sociálnych službách narastá. Samospráva však všetkým žiadostiam vyhovieť nedokáže. Ako chce **Bratislava** efektívnejšie riešiť sociálne problémy na svojom území. Dozviete sa v Besede o piatej. Príjemný podvečer. A príjemný podvečer aj mojím hosťom, moje pozvanie dnes prijal **Milan Ftáčnik**, ktorý je primátorom **Bratislavy** a zároveň prezidentom **Únie miest** Slovenska."

Milan Ftáčnik, primátor **Bratislavy**, prezident **Únie miest** Slovenska:

"Pekný podvečer."

Alexandra Važanová:

"Pekný podvečer. A **Vladimír Bajan**, okrem toho, že je **starostom Petržalky**, je aj podpredsedom **ZMOS-u**. Príjemný podvečer."

Vladimír Bajan, starosta **Petržalky**, podpredseda **ZMOS-u**:

"Príjemný podvečer."

Alexandra Važanová:

"Páni, dnes chceme hovoriť o tom, aká je kvalita a kvantita sociálnych služieb na území mesta. To najlepšie zrkadlo je asi komunitný plán, ktorý obsahuje aj analýzu swot, ktorá poukázala nielen na silné stránky sociálnych služieb, ale aj na tie slabé stránky. Ja som si z tých slabých stránok vybrala dve. Tá prvá asi neprekvapí ľudí, to je nedostatok sociálnych služieb a druhá je častá zmena legislatívy a vôbec legislatívny rámec v oblasti sociálnych služieb. Čo je podľa vás pán primátor základným kameňom úrazu, prečo nemáme stále dostatok sociálnych služieb?"

Milan Ftáčnik:

"Musím povedať, že komunitný plán sociálnych služieb je taký základný dokument, ktorý sme spracovali na území mesta **Bratislavy** a ja som rád, že ho majú aj viaceré mestské časti, pretože z neho sa odvíjajú úvahy, ako by sme mali rozvíjať sociálne služby. My sme sa opreli o dokument, ktorý pripravilo ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny a to konštatovanie, čo ste povedali, že služieb je nedostatok, sa nám prejavuje v tom, že ľudia čakajú. Čakajú na to, kým sa dostanú do sociálneho zariadenia. Či je to zariadenie pre seniorov - bývalé domovy dôchodcov alebo sú to špecifické typy sociálnych služieb, ktoré sa týkajú zdravotne postihnutých alebo tie najťažšie prípady, ktoré sú v domovoch sociálnych služieb, ktoré spravuje **Bratislavský samosprávny kraj**, všade máme poradovníky. Aj keď oficiálne sa to už poradovník nevolá, ale ľudia jednoducho dávajú prihlášku ešte skôr, ako prídu do toho času, že naozaj takéto zariadenie potrebujú. Hovorí to do forety, aby som v tom čase, keď to potrebovať budem, už bol niekde v tom poradí a mohol sa do toho zariadenia dostať. Ten signál je veľmi vážny a z toho komunitného plánu sociálnych služieb vyplýva, že budeme musieť budovať niektoré typy sociálnych služieb, ktoré sú nedostatkové. To, čo nám v tom bráni, je nestabilita toho prostredia. My máme zákon o sociálnych službách, ktorý bol prijatý, ja by som povedal, v dobrých časoch v roku 2008, kedy sa verilo, že nároky, ktoré z neho vyplývajú a ktoré boli do toho zákona vložené, dokáže samospráva zaplatiť zo zlepšených príjmov. Vtedy tie príjmy každoročne samospráve rástli a dopad zákona bol vtedy odhadnutý na 1,4 miliardy korún. Vtedy sme ešte platili korunami, čiže ten dopad bol odhadnutý takýmto spôsobom. A prišiel následne rok 2009, odkedy zákon platil a v tom roku začali samosprávam klesať príjmy. Prvýkrát sa tá krivka otočila a mali sme menej príjmov a viacej povinností. Preto sme žiadali opakovane a preto tie zmeny v zákone boli urobené, že sme vlastne hovorili, že nie sme schopní do 60 dní poskytnúť niekomu miesto v sociálnom zariadení. Museli by sme tie miesta mať, museli sme mať peniaze na to, aby sme sa postarali o klienta, ktorý nebude chcieť naše zariadenia, teda verejné, ale vyberie si súkromné zariadenie, lebo aj za to sme povinní platiť my ako samospráva. Čiže očakávania spojené so zákonom boli veľké, stanovil nám veľké povinnosti, ale peniaze spojené s tým, že budeme mať z čoho tieto povinnosti plniť jednoducho neprišli. A od toho roku 2009 hľadáme, ako sa s tou situáciou celou vyrovnáť, pretože na jednej strane máme povinnosti a na druhej strane nemáme na to zdroje napriek tomu, že zákon s tým počítal."

Alexandra Važanová:

"Pán starosta, ja si spomínam na minuloročný snem, na ktorom bol aj pán premiér Fico. Ešte predtým ste rozoberali práve avizovanú novelu sociálneho zákona, zákona o sociálnych službách, kde boli vznesené viac kritické slová ako chvály, čo vám v rámci **ZMOS-u** najviac prekážalo na novej

legislatíve, na novele zákona?"

Vladimír Bajan:

"Ja len chcem možno jeden krok predtým povedať alebo doplniť pána primátora, ten zákon o sebe aj priznaním ministerstva financií vtedajšieho priznal deficit v tomto zákone 1,6 miliardy s tým, že nejako sa to vyrieši časom. No nič sa nevyriešilo, snehová guľa sa nabaľovala, povinnosti zostávali a tým pádom jednoducho tá služba zostávala nedofinancovaná na úrovni samosprávy. Novela mala vyriešiť niekoľko vecí, nielen financovanie, ale aj jednoznačnosť nejakej služby, pretože niektoré služby boli riešené duálne v kompetencii župa, mesto a v našom prípade mestské časti. Čiže tú sociálnu starostlivosť máme chvála bohu všetci na starosti s tým, že k tomu by sa mali dostať aj financie. Ale keď už hovoríme o tých financiách, jeden z vážnych dôvodov bol spôsob dofinancovania týchto zariadení, pretože medzičasom vznikol ešte ďalší problém - eurofondy umožňovali mestám a obciam vytvárať si nové domovy dôchodcov, respektíve nové zariadenia, ktoré v druhom kole mali byť natiiahnuté na VÚC-karské dofinancovanie alebo financovanie služieb bez toho, že by to bolo koordinované. Vzniklo nám niekoľko stoviek domovov dôchodcov nových po Slovensku, v rôznych kvalitách a v rôznom objeme, len ten finančný budget zostal rovnaký, čo sa týka prevádzkovania. A začala byť veľká disproporcía Vláda to riešila dočasne jednorazovým príspevkom mestám s takzvanými kamennými budovami, lebo treba si uvedomiť, že veľký kus z týchto financií začal odhrýzať aj súkromný sektor, respektíve tretí sektor a ten jeden balík sa začal atomizovať na veľmi veľa subjektov. Tým, že naraz vznikla potreba urobiť nejaký štandard, štandard služby tomu občanovi, ktorý bude nevyhnutný zaplatiť bez ohľadu na štruktúru alebo charakter toho zariadenia: súkromný, cirkevný, obecný, župný a stále to zostalo visieť. Tvrdím, že tento problém je latentný výbuch pred budúcnosťou, pretože ak si pozrieme len počet sociálne odkázaných a o tom budeme neskôr hovoriť alebo počet seniorov v **Bratislave** - cez 80-tisíc, v roku 2020 ich mám byť 115-tisíc, čiže jedna veľká **Petržalka**, čiže na to musia byť nastavené aj financie. Žiaľ kalkulačný vzorec našich financií s týmto neráta a do toho prišli rôzne čiastkové zákony, ktoré nám z tohto balíka odoberali, školské zákony a tak ďalej a tak ďalej. Čiže my sme generovali nejaké peniaze a snažili sme sa vykryť tie služby, ktoré nevyhnutne zo zákona sme mali ako povinnosť a tie ďalšie veci zostali nevykryté. Ergo financie jeden problém, kritika kvôli financiám. Druhý - časté zmeny v legislatíve podľa toho, kto s čo s prepáčením vyloboval. Či to bol tretí sektor, či to bol štát alebo to boli mestá a obce. Tá legislatívna nejednoznačnosť v tomto systéme je na škodu celého systému. To chcem povedať, že je to druhý vážny, ktorý sa bude musieť riešiť. Čiže stabilita systému po právnej stránke."

Alexandra Važanová:

"Pán primátor chceli ste reagovať."

Milan Ftáčnik:

"Ja som chcel dve krátke poznámky k tomu, ako sme tú situáciu vlastne riešili. My sme ju zvládali po roku 2009 len tým, že sme sa obrátili na vládu a povedali, vy ste počítali s tým, že nám dáte povinnosti, nedali ste nám na to peniaze, musíte nájsť osobitné financovanie. Viem, že vláda uvoľňovala potom z rezervy finančné zdroje, ktoré sa na mestá kalkulovali vlastne na to, aké nové povinnosti sme plnili podľa nového zákona, tak na tie sme si mohli žiadať peniaze. Na tie povinnosti, ktoré sme si robili aj dovtedy, ďalšie dodatočné peniaze nám samozrejme nikto nedal. A teraz až novela zákona z minulého roku vyriešila ten systém tak, že štát dáva pevný príspevok na každého klienta, čo stabilizovalo systém, treba to nahlas povedať, pretože viete sa na isté financie zo štátu spoľahnúť, súvisí to s počtom klientov, čiže tá rezerva, ktorá sa dovtedy používala, už nie je potrebná v takomto rozsahu, pretože štát to financovanie rozmiestnil podľa klientov. A druhý vážny moment, ktorý sa v tom celom odohral, pán starosta spomínal verejný a neverejný sektor, verejný to sme m samosprávy, samozrejme aj vyššie územné celky a neverejný sektor sú súkromní poskytovatelia, ktorým sa dovtedy samozrejme aj platilo. Novela zrovnoprávnila všetkých poskytovateľov, všetci dostávajú 340, ale zrovnoprávnili aj ústavný výklad zákona, ktorý hovorí, že klient si môže vybrať, či chce byť umiestnený vo verejnom zariadení alebo v súkromnom. Čiže z pohľadu zákona rozhoduje sa občan. Ak občan uverí tomu, že naše zariadenia sú kvalitné, že mu poskytnú kvalitnú službu, vyberie si mestské alebo zariadenie mestskej časti alebo teda vo všeobecnosti samosprávne zariadenie, ak má pocit, že sa mu bude viesť lepšie v tom zariadení, ktoré je súkromné, môže si vybrať súkromné a nikto mu to nemôže vyčítať. Je potrebné aj na neho uvoľniť príspevok. Pokiaľ si vyberie to súkromné zariadenie, dostane takú istú starostlivosť zo strany štátu alebo príspevok od obce, ako by dostal, ak by bol v našom zariadení."

Alexandra Važanová:

"Kto však dorovnáva ten rozdiel? Lebo veľakrát sa hovorilo o tom, že tie súkromné zariadenia, neverejní poskytovatelia sú drahší a ten príspevok, ako ho pán primátor hovoril, je zo strany štátu stále rovnaký, či je to verejný alebo neverejný poskytovateľ."

Vladimír Bajan:

"Tam možno ešte, len doplním pána primátora, problém je preto čoraz vypuklejší, lebo v zákone o štátnom rozpočte je tá suma určená pre túto službu stále rovnaká bez ohľadu na to, či vznikajú nové služby vo verejnom alebo neverejnom sektore. Čiže je jasné, že tie nožnice sa len otvárajú a tých peňazí je ako keby čoraz menej, pretože tých zariadení pribúda."

Milan Ftáčnik:

"Treba ešte povedať jednu vec, že s tou novou filozofiou zákona, ktorá bola uvedená v roku 2009 s našimi plánmi komunitného plánu sociálnych služieb sme sa dostali k tomu, že m sa nesnažíme ľudí umiestňovať hneď do zariadení, tá filozofia prišla v tom, že nemyslíte na to, že hneď dáte svojho rodiča do zariadenia pre seniorov, rozmýšľajme o tom, ako ich čo najdlhšie udržať v domácom prostredí. To znamená, rozvíja sa opatrovateľská služba, ktorá v podmienkach nášho mesta bola zverená ako hlavná pôsobnosť mestských častí. Tie kamenné zariadenia, ktoré máme, to sú zariadenia pre seniorov, tie sú v prvom rade v zodpovednosti mesta. Máme aj niektoré, ktoré spravujú mestské časti, ale to sú skôr výnimky. Čiže my sme sa snažili posilniť tú zložku opatrovateľskú, to znamená, pomôcť tomu klientovi, kým ešte vládze, kým môže, kým tá odkázanosť nie je ešte na takom vysokom stupni, aby zostal doma v domácom prostredí. Tam sa o neho čiastočne postará opatrovateľská služba, ale postará sa aj rodina, pretože aj o rodine hovorí ten zákon, ako ju vziať do toho, aby sa o toho klienta postarala. Iba tam, kde nemôže rodina, iba tam musí nastúpiť obec, to znamená my samospráva a tomu klientovi podať pomocnú ruku. Ak už nemôže byť doma, tak potom do zariadenia. Postupne sa tie kritéria sprísňovali, za zaviedli stupne odkázanosti, podľa ktorých sa posudzuje. Ak ste stupeň odkázanosti dva a vyššie, vtedy ste mali nárok na to, aby ste boli v zariadení. Dnes je to štyri a vyššie, to znamená až po stupeň šesť, štyri, päť, šesť, iba takýto klienti môžu byť prijímaní do zariadení. Tých ostatných sa ten systém snaží udržať v domácom prostredí."

Alexandra Važanová:

"Otázka je, môžete reagovať, ale ešte doložím otázku v súvislosti s opatrovateľskou službou sa hovorí, že práve to je ten typ služby, ktorá je deficitná, ktorej stále nie je toľko, koľko by sme potrebovali."

Vladimír Bajan:

"Práve na to som chcel zareagovať pani redaktorka, pretože ten zákon o sociálnych službách čiastočne znížil peniaze s tým, že sa dofinancuje vo zvýšenom množstve opatrovateľstvo ako také. Vznikol národný projekt opatrovateľskej služby, ktorý na moje veľké zdesenie hovorí o tom, že nárok na tieto peniaze má všetkých sedem krajov okrem **Bratislavského kraja**. Považujem to za absolútnu nehoráznosť aj keď je to vysvetľované tým, že ide to z európskych peňazí. Ak o tom hovoríme o národnom projekte, tak buď o tom nehovorme ako o národnom projekte, ak sa to netýka veľkej časti Slovenska, myslím tým **Bratislavský kraj**, alebo je jednoducho psou povinnosťou ministerstva nájsť zdroje na to, aby sme aj ľudí odkázaných v tomto kraji vedeli opatrovateľsky zabezpečiť. Ja to považujem za absolútnu jednoznačnosť, aj preto sme o tom rokovali na regionálnom združení **Bratislavy**, zvolal som rokovanie všetkých regionálnych združení v rámci nášho kraja a budeme v tejto veci veľmi vážne rozprávať, čo s tým ideme urobiť, pretože to považujem za až takmer protiústavné, aby sme časť služby, ktorá ide ostatným ľuďom na Slovensku odoprelí takýmto spôsobom obyvateľom **Bratislavska** v tejto chvíli hovorím. A tým skôr, keď si pozriete štatistiku, v našom regióne je najviac starých ľudí, pardon najviac seniorov k počtu obyvateľov. Takže z princípu je táto služba opatrovateľská nevyhnutná dofinancovať v našom regióne. Ak sa štát tvári, že sa nedá, lebo európske peniaze, tak jednoducho je, už som to povedal, psou povinnosťou rezortu nájsť riešenie. Predsa tí ľudia nemôžu zostať niekde v medzipriestore. M na to peniaze nemáme, ostatné kraje budú financované z Európskej únie a vy v **Bratislavsku** si pomôžte, ako sa dá. Takto jednoducho nie. Ale to je len na okraj toho, že naozaj kladieme veľmi vážnu úlohu opatrovateľstvu, lebo tam je prvý krok k tomu, aby sme vedeli zastabilizovať v tých prvých rokoch človeka odkázaného na nejakú službu."

Alexandra Važanová:

"Predsa len si pomôžem tými číslami, ktoré už pán **Bajan** načas, v komunitnom pláne presnú štatistiku, odhad, že do roku 2025 bude zhruba štvrtina populácie v seniorskom veku. To znamená, že naozaj len opatrovateľskou službou sa to vykryť nedá. Naozaj asi bude na mieste rozmýšľať o navyšovaní kapacity domovov sociálnych služieb. Je vôbec kde? Má **Bratislava** kapacity na to, aby zvyšovala počet týchto zariadení?"

Milan Ftáčnik:

"Toto je samozrejme zložitá vec. Zoberte si, že sme prijali plán, akým budeme pracovať s ľuďmi bez domova - takú koncepciu práce s bezdomovcami a zistili sme, že by sme potrebovali viaceré

zariadenia v rôznych častiach mesta. Nielen povedzme nocľaháreň, ktorú máme na Ivanskej ceste, takých nocľahárni by sme potrebovali viac ďalších v takých tých okruhoch alebo okresoch, ktoré **Bratislava** má. A zisťujeme, že máme s tým problém, kde tie zariadenia umiestniť. Pretože na to potrebujete budovu, finančné prostriedky na výstavbu nejakých nových zariadení nemáme, takže skôr hľadáme existujúce budovy, ktoré by sme prispôbili, zrekonštruovali a využili ich vlastne na takéto zariadenia. Nepotrebujeme len nocľahárne, potrebujeme aj denné integračné centrá, také aké vzniklo na Mýtnej ulici, kde sme presne schátranú budovu ponúkli tretiemu sektoru. Podobný príklad sa dá využiť aj pre zariadenia sociálnych služieb. Nemáme tých zariadení dosť, ja som tu naznačoval tie poradovníky, tie obavy, ktoré ľudia majú, aby sa na nich ušlo, aby tu službu mohli čerpať, keď to budú reálne potrebovať. Čiže my musíme zvažovať aké kapacity sme schopní vybudovať vo verejnom sektore a aké kapacity je schopný poskytnúť neverejný sektor, aby sme toto dokopy pomenovali a povedali, tu sú potreby, tu sú tie možnosti, ktoré máme. Rýmuje sa to dokopy alebo je tu veľký prepád z hľadiska požiadaviek a na druhej strane toho, čo môžeme poskytnúť. Čiže my postupne budeme nútení rozširovať, ale môže to rozširovať tak súkromný sektor, ako to budeme rozširovať my. Spomeniem príklad, má mesto zničenú budovu, kde bolo sociálne zariadenie, ktoré museli opustiť ten priestor, konkrétne na Znievskej v **Petržalke**. Ideme ho ponúknuť ďalšej organizácii treťosektorovej, ktorá v tomto priestore chce poskytovať sociálne služby. Toto je asi príklad toho rozširovať, ale s pomocou tretieho sektora, ktorý vie naťahovať peniaze od sponzorov, od podnikateľskej sféry a pomôcť si v tom, že on vybaví rekonštrukciu a dokáže tú službu potom už za stanovených podmienok poskytovať."

Alexandra Važanová:

"Pán **Bajan**, hneď budete reagovať, ale predsa len pán primátor trochu odbočil bezdomovcom, samozrejme tá téma trochu s tým súvisí, ale zostaňme ešte pri sociálnych službách, ktoré sú nasmerované či už na seniora alebo ťažko zdravotne postihnutých ľudí, pretože hovorili sme o tých možnostiach samosprávy. Ďalšia možnosť, ako týchto ľudí uchopiť, je budovanie podporovaného bývania, bývania v nájomných bytoch, ktoré nejakým spôsobom zohľadňujú špecifiká poruchy týchto ľudí, to znamená bezbariérové, má na to samospráva financie, aby išla do takýchto veľkých projektov?"

Vladimír Bajan:

"Zase sa vrátim k tomu, že princíp alebo zásada je dobré legislatívne prostredie. Ak bude dobrý zákon, ktorý hovorí o tom, že nejaký počet bytov, teraz to zjednodušujem, musí byť bezbariérový v rámci toho domu alebo nejakého objemu výstavby, tak si to vieme zabezpečiť alebo si to vieme postaviť. Druhá vec je, že vôbec nielen umiestniť tých ľudí, ale vôbec tá bezbariérovosť v tom meste, keďže sa na to nemyslelo v tých rokoch, kedy sa budovala **Bratislava**, sa teraz začína robiť. Robíme aj v spolupráci s mesto teraz aj križovatky, chodníky a aj všetko ostatné, lebo aj to s tým súvisí. To vôbec nie je také jednoduché. To sú peniaze. Druhá vec je, že chcel som povedať jednu vec, že kapacity, aby sme vytvorili nové kapacity pre tých starších ľudí, treba si uvedomiť, ako to funguje vonku. Nechceme vymýšľať teplú vodu. Jednoducho fakt je, že nezastupiteľnú úlohu tu má súkromný sektor alebo respektíve taká spolupráca verejnej správy so súkromným sektorom, ktorý jednoducho sú nehnuteľnosť má v nejakej správe a samospráva si objednáva služby, respektíve dofinancováva prevádzku. Pravdepodobne projekt PPP, nazvime to pre túto chvíľu takto, je možno jedno z možným riešením, ako sa dostať takto rýchlejšie k novým kapacitám. Či to takto pôjde, uvidíme. Ja sa vrátim k tomu, alebo mám skúsenosť, ako funguje v Rakúsku takáto služba. Problém je ten, že aj u nás by boli možnosti ako vybudovať nové kapacity, faktom je, že ich treba nejakým spôsobom udržať. A väčšinou si to tí ľudia platia z vlastných dôchodkov alebo z iných zdrojov rodiny. A tie príjmy tých ľudí sú tak diametrálne rozdielne, teraz myslím na dôchodcu v Rakúsku a na dôchodcu v Bratislave, že tam tie zariadenia nemajú až také katastrofické problémy s prevádzkou ako u nás. Čiže u nás ľudia majú problém budovať nové zariadenia, teraz myslím tým súkromníci, lebo nemajú istotu, do akej miery sa dostanú do červených čísel. Ešte sa vrátim k tej bezbariérovosti, áno, vieme si predstaviť, že každá jedna bytovka, ak je investorom hlavné mesto alebo verejný sektor, bude mať tú kapacitu jedného, dvoch bytov alebo nejakého percenta, v tejto chvíli nechceme odhadovať koľko, a zároveň je nevyhnutné podľa mňa celú tú infraštruktúru, či ž príjazd, mobilita okolo už urobiť bezbariérovú. To myslím, že to sa dá zabezpečiť a pravdepodobne to urobí mesto aj na nájomných bytoch."

Alexandra Važanová:

"A tu sa chcem práve pýtať na Čapajevovu."

Vladimír Bajan:

"Čiže tam si to viem predstaviť, ale u tých starších domov, to všetko treba spolu riešiť s vlastníckmi bytov, správcami domov a všetko ostatné, lebo už ľudia nemôže čakať s natiahnutou rukou, že jednoducho daj. Už keď to má niekto vo vlastníctve, už sa musí starať."

Alexandra Važanová:

"Pán primátor, páve tá Čapajevova."

Milan Ftáčnik:

"Ja chcem potvrdiť slová pána starostu, že ak to má robiť samospráva, mal by tam byť istý počet bytov. My sme na Čapajevovej v tom projekte nájomných bytov, ktorých sme tam postavili 48 v tom bytovom dome, ktorý bude onedlho skolaudovaný a otvorený, tak máme tam jeden byt, ktorý je určený pre vozičkára, ktorý je postihnutý a je odkázaný na pohyb na vozíčku. Čiže počítali sme s tým. Naozaj to vieme zabezpečiť. Ak by nám zákon ukladal, že majú byť takéto byty dva alebo isté percento, tak to jednoducho bude. Rátal s tým projekt a chceme sa k tomu postaviť veľmi korektne a zodpovedne. Urobili sme aj prispôsobenie aj niektorých našich starších bytov, kde sme sa snažili umožniť takéto niečo, pretože to je veľmi špecifická kategória žiadateľov, omnoho ešte zraniteľnejšia než tí, ktorí sú sociálne odkázaní. Asi by sme o tom vedeli dlho rozprávať. Keď sa s takýmto človekom stretne a nemáme mu možnosť ponúknuť bezbariérové bývanie, je to zlý pocit. A potom hľadáte riešenie, ako sme ho my našli na tej Čapajevovej, prípadne v ďalších rekonštrukciách. Vy ste sa pýtali, či samospráva bude mať dosť peňazí na to, aby niektoré veci vybudovala. Ja chcem povedať, že máme šancu, že sa budeme môcť uchádzať o európsky fond, konkrétne aj v našom meste, len si budeme musieť zvyknúť na pojem, ktorý doteraz nám znie veľmi cudzo a volá sa deinštitucionalizácia. Znamená to ako keby rozmenenie na drobné tých veľkých zariadení, ktoré máme v meste, zariadenie pre seniorov, kde máte sto klientov, máte tam päť desiat klientov. Tá predstava Európskej komisie je taká, dáme vám peniaze, môžete za to budovať aj nové kapacity, ale malé, nazvali by sme to rodinného typu, to znamená, kde býva päť, možno desať tých klientov, ktorí si dokážu vytvoriť taký čulý komunitný život, ale nemajú pocit, že sú v nejakom organizovanom inštitucionálnom zariadení, kde proste je vrchná sestra, riaditeľka a neviem čo. Ono to bude mať nejakého pána, o tých ľuďoch sa treba postarať, treba im poskytnúť isté sociálne služby, ale viac sa to bude podobať na menšie bunky, na menšie jednotky, toto je to cudzie slovo deinštitucionalizácia, s ktorým budeme pracovať v ďalšom programovacom období. A budeme hľadať, ktoré kapacity môžeme vybudovať pod touto hlavičkou, pretože to je teraz trend, ktorý v Európe ide a my sa mu musíme prispôsobiť a povedať dobre, keď nemôžeme investovať do nových veľkých zariadení, poďme na menšie zariadenia, poďme to riešiť v **Rači**, vo **Vajnorochoch**, v tých menších mestských častiach takýmto spôsobom a určite aj v **Petržalke** by sme našli miesta, kde by sa niečo také dalo urobiť a z nejakého zariadenia, ktoré máme, vybudovať aj takéto čiastočne podporované komunitné sociálne služby. Čiže budeme mať možnosť uchádzať sa aj o takéto peniaze, musíme sa naučiť pracovať s týmito pojmami, s týmito limitmi, aké nám takýto prístup dáva, ale ja si myslím, že je to na prospech tých klientov, ktorí niekedy majú pocit, že v tom menšom kolektíve, v tom menšom tíme tých seniorov si skôr nájdu to svoje miesto, ako vo veľkom zariadení, ktoré sme im poskytovali doteraz."

Alexandra Važanová:

"Myslím, že túto filozofiu aj vláda Slovenskej republiky a aj ústami ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny práve hovorí o tomto prístupe. Poďme k inej téme, ktorá tiež súvisí s témou, ktorú sme tiež pred chvíľkou začali a to je podpora mladých rodín, podpora sociálne odkázaných rodín. Vždy si pri tejto téme spomeniem na Čapajevovu opäťovne ale na modrý dom, kde hovoríte, že sú to ľudia ktorí dostali tretiu šancu a nevyužili ju. Otázkou zostáva, čo robia samosprávy pre tých, ktorí by tu šancu chceli využiť?"

Vladimír Bajan:

"Samozrejme, **Petržalka** by potrebovala bývanie pre takýchto mladých ľudí. Ako náhle príde investor s novými bytmi, tak hneď sa starousadlíci, nazvime to tak, ohlasujú, píšú petície, že nechcú žiaden dom vedľa seba. Toto budeme musieť vyriešiť. Faktom je, že na juhu **Petržalky** predpokladám, že v krátkej dobe začne, už sú odsúhlasené investície niekoľko tisíc bytov, kde predpokladám mladí ľudia by tam bývali. Ja sa vrátim k jednej veci, hovorí sa o bohatej **Bratislave** alebo spomínali ste bohatú **Bratislavu**, treba si uvedomiť, že aj existencia výdajne potravín hovorí o tom, že **Bratislave** nie je len bohatá, ale sú tu žiaľ až stovky, ak nehovorím o tisícoch ľudí, ktorí sú naozaj odkázaní na akúkoľvek pomoc. Vraciam sa k tomu, čo ste spomínali, kategória mladých ľudí sociálne odkázaných. Preto mestská časť začala robiť aktivitu, kde mladým rodinám odkázaným na sociálnu pomoc v hmotnej núdzi dávame príspevky pri začiatku školského roka na potreby detí do škôl. Snažíme sa tým mladým rodinám nejako pomôcť aj takýmto spôsobom. Nedá sa všetko, nemôžeme všetkým. Potom je tu tiež skupina ľudí, na ktorých sa zabúda a to sú mladí ľudia, ktorí prichádzajú z detských domovov a tiež zostali niekde v medzipriestore visieť, tak tým sa snažíme taktiež pomôcť práve v tejto výdajni. Chcem povedať, že osobne som nadšený, že takéto výdajňa existuje v 21. storočí, pretože si myslím, že táto krajina už mala byť niekde inde ako tam, aby ľudia boli odkázaní na takéto niečo, ale je to realita, ktorej sa musíme prispôsobiť. Ale vrátim sa k tým sociálne odkázaným. Viete, kým je to

tak, že keď nemáte dosť peňazí na to, aby ste sanovali alebo dávali finančné príspevky na nájomné ľuďom, lebo aj to robíme. Viac ako pár desiatok rodín, nevieme riešiť plošne celú sociálnu situáciu mladých rodín. Treba si povedať, že samospráva nemôže nahrádzať sociálnu politiku štátu, len môže čiastočne zmiernovať. A to aj robíme, či už na úrovni mesta alebo mestských častí. Ale vyriešiť všetky sociálne problémy, nielen mladých ľudí, ale aj tých ostatných kategórií, čo sme spomínali, je nemožné. Už len v **Petržalke**, aj keď máme zmonitorovaných nejakých 177 bezdomovcov, tak isto nejakým spôsobom ich chceme riešiť, ale jednoducho tá prioritá, ako ste začali pri tej Čapajevovej, áno, súd nám povedal, nesplnil si si, ideš von. Máme desiatky prípadov rodín s deťmi, ktoré jednoducho nám neplatia nájomné majú súdne rozhodnutia na vypratanie, ale nemáme ich kam dať a sú v situácii, keď vlastná komunita v tom vchode nás žiada, pre boha, dajte ich preč. Na druhej strane príde ochrankyňa práv a povie, nemôžete ich dať hoci kde, musíte im dať byty. A teraz tá dilema pri tak finančnej mizérii, stavať byty pre túto kategóriu, pre tých, ktorých musíme vypratať alebo pre tých, čo by chceli prvú šancu, alebo pre tých, ktorých máme veľa pri tom nedostatku financií. Ja som to chce. Len podčiarknuť tým, že pri tomto probléme sa nedá oddeliť mestská časť od mesta. Podľa mňa budúce volebné obdobie, ktoré začne v novembri, bude kľúčovým pre nastavenie sociálnych služieb v tomto meste. Odkladať to do nekonečna, sa nedá. Vieme, že môžeme hovoriť o prioritách typu parkovanie, finančná kondícia a tak ďalej, ale kľúčové pri týchto službách, lebo školstvo nejakým spôsobom máme zasanované, podľa mňa zostane sociálna služba a to si budú musieť uvedomiť všetci tí, čo si v novembri sadnú do tých stoličiek. Takže tu čakám jednu veľkú diskusiu na úrovni mesta a mestských častí, ako ďalej so sociálnymi službami."

Alexandra Važanová:

"Áno, pán primátor, ja len dovysvetľujem, keď už pán starosta spomínal sociálnu výdajňu, tak to je aj dôvod, prečo tu máme túto sošku, lebo je to jeden z piatich projektov, za ktorý ste boli ocenení Oskarom bez bariér. Vráťme sa k meritu vecí. Pán primátor, z toho komunitného plánu mne vyplynulo, že tá sociálna služba na podporu rodiny a detí je v **Bratislave** možno najhoršie nastavená, že to je tá oblasť, kde chýba najviac zariadení. Nie sú to však len zariadenia, kde môžete rodiny podporiť, vy napríklad dávate príspevky na mnohohodtné rodiny, ale napríklad hovorí sa aj o tom, že by sa mali vybudovať aj mestské jasle."

Milan Ftáčnik:

"Určite áno, tých tém je strašne veľa. Ja chcem potvrdiť to, čo povedal pán starosta, že témou na najbližšie štyri roky je aj téma sociálnej súdržnosti mesta. Tu nie sú len ľudia, ktorí sú dobre príjmovovo zabezpečení, majú krásne autá. Tu sú aj ľudia, ktorí majú veľmi hlboko do peňaženky, ktorí nezarábajú toľko, aby mohli mať pocit, že žijú v najbohatšom meste na Slovensku, lebo štatisticky takto sme vykazovaní, ale ľudia to necítia a majú konkrétne sociálne problémy. Ale nie sú to len starší ľudia, o ktorých sme hovorili asi najviac, naši seniori, alebo ľudia bez domova alebo zdravotne postihnutí, sú to aj mladé rodiny, ktoré na začiatku ten príjem nemajú veľký, sú to aj rodiny, ktoré sú v kríze, kde sa dvaja ľudia rozvedú, ona zostane s dieťaťom, príde na mesto a povie, dajte mi pre boha byť, ja nemám kde bývať, už nevládzem platiť nájom, je tu strašne veľa problémov, ktoré máme a s ktorými si budeme musieť poradiť a nájsť na to recept, akým spôsobom s týmito témami pracovať, pretože sa týkajú aj **Bratislavy** napriek tomu, že to tak vyzerá, však sa majú ľudia o seba postarať sami. Nie, samospráva je ten priestor, ktorý má podať pomocnú ruku, keď sa človek ocitne v problémoch, my sme na to pripravení napriek všetkým tým ťažkostiam s financovaním. Čiže tie komunitné plány nepíšeme len preto, aby sme mali pekné slová na papieri, my to píšeme pre ľudí. Snažíme sa prichádzať s konkrétnymi návrhmi, s konkrétnymi projektmi. Napríklad my máme politiku krízového centra, ktoré sme založili pomocou nórskeho fondov. Urobili sme to preto, aby rodiny v kríze mali kde začať a trochu sa zrevitalizovať a naštartovať sa nanovo. Máme projekt bytov mladej rodiny, ktorý sme zdedili ešte z minulého volebného obdobia, projekt veľmi úspešný, kde v horizonte mesiacov vieme ponúknuť mladej rodine do 35 rokov štartovací priestor na desať rokov. Kým si nasporia cez stavebné sporenie, kým sa sami o seba postarajú, aby mali kde bývať, aby mali kde založiť rodinu, vychovávať deti. Toto všetko mesto robí. Samozrejme, že by to chcelo väčší priestor, viacej bytov, väčšiu pomoc aj pre mnohohodtné rodiny, aj pre ľudí, ktorí tú pomoc od mesta očakávajú. Všetko to naráža na isté limity, bariéry a tým najväčším limitom sú peniaze. A tým sme túto debatu začali a budeme sa k nej musieť vrátiť aj v diskusii s ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny, áno vážení, my sme schopní všeličo pre tú sociálnu súdržnosť mesta urobiť, ale musíte nám na to vytvoriť podmienky na jednej strane. A potom musíme spolu rozmýšľať o tom, z čoho sme schopní to vyfinancovať. Určite sme na to pripravení. Skúsenosti mesto aj mestské časti máme dosť. Čiže treba len povedať, ktoré kroky budú tie najbližšie. My sa takto snažíme pracovať s našim komunitným plánom, nemať veľké oči, ale povedať konkrétne kroky pre najbližšie dva roky a čo na to potrebujeme a potom za tie dva roky urobiť reálne kroky, vyhodnotiť a povedať a ďalšie kroky sú tieto. Toto je postup, ktorým sa **Bratislava** snaží riešiť problém sociálnych služieb."

Alexandra Važanová:

"To volebné obdobie by malo byť v oblasti sociálnych služieb asi trochu dlhšie, aby ste stihli veci nielen začať, ale aj dokončiť. Uvidíme, ako tie veci, ktoré ste začali a ktoré ste aj pomenovali, ako ich uchopia tí, ktorí sa ku kormidlu dostanú po komunálnych voľbách na jeseň tohto roka. Páni ja vám ďakujem veľmi pekne, všetko dobré a dovidenia."

Milan Ftáčnik:

"Ďakujeme pekne, dovidenia."

Vladimír Bajan:

"Dovidenia."

Alexandra Važanová:

"A vám ešte pekný čas s televíziou **Bratislava**. Dovidenia."